

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון א'
מועד חורף תשע"ה 2015

סמל שאלון: 11107

הפתרון נכתב על ידי מיה צאלח-גפני
מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

פרק א - הבנה והבעה

1. סימנים לזיהוי שפה הנתונה בסכנת הכחדה (על הנבחן לציין שני סימנים בלבד):

- דוברי השפה מפסיקים להשתמש בה.
- השפה מאבדת את תפקידיה התקשורתיים והחברתיים.
- השפה אינה נדרשת בניהול חיי היום-יום.

2. א. (1) כיבוש צבאי

(2) אובדן התפקודים התקשורתיים והחברתיים

(3) הגירה

(4) התבוללות ונישואי תערובת

ב. דוגמות להצעות:

- פעולות מאורגנות של לימוד השפה בבתי ספר ובמסגרות נוספות.
- גיוס ארגונים לאומיים דוגמת אונסק"ו להגנה על השפה ולצירופה לרשימת אוצרות הטבע הזקוקים להגנה בין-לאומית.
- תיעוד השפות על ידי שמירה על הכתב ויצירת תעתיק כתוב של הגיית המילים של השפה.
- מיזמים של אנשי לשון ושוחרי השפה לימי עיון, הרצאות, סדנאות במרשתת ובכלל.

- ג. סיבות לפעולתם של ארגונים בין-לאומיים (על הנבחן לציין סיבה אחת בלבד):
- אם השפות ייעלמו, תיעלם גם המורשת התרבותית המתלווה אליהן.
 - אם היעלמות השפות ייעלם ידע בעל חשיבות רבה: היסטוריה, הבנת המחשבה האנושית ותפיסות עולם שונות.
 - היעלמות שפה פוגעת בתחושת הכבוד העצמי והזהות של העם הדובר אותה.
3. - הביקורת המובעת בטקסט 2 היא: אמריקה ואוסטרליה אחראיות להכחדת השפות.
- ביטויים המביעים ביקורת זו: אחריות כבדה; מדיניות אכזרית
4. כל תשובה מנומקת תתקבל.
5. א. מספר השפות המדוברות ביותר בעולם הוא: 8.
- ב. (1) על פי שורות 5-7 שבטבלה, יש 5,326 שפות (מתוך 6,656) המדוברות בפי פחות ממאה אלף איש.
- (2) מידע התומך בקביעה זו מתוך טקסט 2:
- באוסטרליה בעקבות מדיניות שאסרה על הילידים לדבר בשפתותיהם המקוריות, נכחדו יותר מ-160 שפות מתוך כ-260 השפות שדוברו ביבשת.

- בארצות הברית שרדו לפחות 150 שפות מתוך מאות השפות האינדיאניות שדוברו ביבשת.

6. א. I. מקור המידע: מחקר שפורסם מטעם אונסק"ו.
המילים / הצירופים המאזכרים אותו: "כך עולה ממחקר שפורסם מטעם אונסק"ו." / לפי המחקר...
- II. מקור המידע: פרופסור מרסלו דקל
המילים / הצירופים המאזכרים אותו: "לדברי פרופסור מרסלו דסקל,..." / "אומר פרופסור דסקל"
- ב. התרומה של ציון מקורות מידע לטקסט היא בחיזוק אמינותו ומהימנותו.

פרק ב - אוצר המילים והמשמעים ; שם המספר

8. א. הגדרה 3 (א): דיאלקט, בת לשון, צורת הלשון המדוברת הנהוגה בפי תושבי אזור מסוים או מעמד מסוים בארץ.
- ב. הגדרה 2 (א): צרוף מילים, מבטא לשוני מורכב ממילים אחדות, ביטוי מקובל שמשמעו שונה לפרקים מן המשמע של כל מילה המרכיבה אותו.
- ג. הגדרה 1 (א): ביטוי, דיבור

אנקורי

בחירה שעושה שכל

9. א. השדה הסמנטי הוא : מוות.
ב. ביטויים ומילים השייכים לשדה הסמנטי : הלכה לעולמה / הסתלקה מן העולם / קבורה / נפטר / היעלמות שפה / מתות / נכחדו / כליה
10. א. מאוויים = רצונות, כיסופים
ב. להחיש = להאיץ, לזרז
11. א. תפיסות עולם :
- השקפות כלליות על מצב העניינים בחיים ובחברה.
ב. מהפכה :
- שינוי יסודי באחד מתחומי הפעילות האנושית
12. א. משמעות הצירוף **נידון לכליה** : עומד בסכנת הכחדה / הרס / השמדה.
ב. - מילה בעלת משמעות קרובה למילה **הצטמק** : הידלדלות.
- מילה מנוגדת למילה **הצטמק** : התרחב.
13. "שימור שפה" פירושו פעילות הנעשית כדי להמשיך את קיומה של השפה כאשר היא עדיין מדוברת ו"חיה", לעומת זאת "החייאת שפה" פירושה פעילות למען החזרת שפה שנעלמה, לשימוש ולמודעות של הדוברים.

14. א. - שמונים ושלוש

- שמונים ואחד

- שלושת אלפים חמישים וארבעה

ב. - בגלל

- בעקבותיה

פרק ג- תחביר ומערכת הצורות

תחביר

15. א.

(1) משפט 1: היעלמות שפה מן העולם היא תופעה נפוצה, והיא מתרחשת בכל

שבועיים בערך. – משפט איחוי (מחובר)

משפט 2: בקצב הזה תאבד האנושות את רוב השפות. – משפט פשוט

משפט 3: מומחים טוענים כי קצב ההיעלמות יגבר עקב השתלטות של

שפות מסוימות על התקשורת. – משפט מורכב.

(2) - כי קצב ההיעלמות יגבר עקב השתלטות של שפות מסוימות על

התקשורת.

- ו

אנקורי

בחירה שעושה שכל

- ב. I. נושא
- II. משלים פועל
- III. משלים שם (לוואי)
- IV. משלים פועל

- 16. א. I. בזכות
- II. אם
- III. יגרום ל
- IV. תוצאה

- ב. (1) משפט II
- (2) תנאי
- (3) סיבה ותוצאה
- ג. בתנאי ש

- 17. א. (1) למרות זאת
- (2) קשר של ויתור והסתייגות
- (3) קשר לוגי זה נבחר לחבר בין שני איברי המשפט להראות כי "גוגל" פועלת להצלה של השפות, וזאת בשונה ממה שמצופה ממנה (לפעול להתפשטות האנגלית).

אנקורי

בחירה שעושה שכל

ב. (1) משפט III

(2) משפט איחוי (מחובר)

(3) מטאטא = נושא

טוב = משלים שם (לוואי)

מטאטא = נושא

היטב = משלים פועל

18. א. (1) רוב השפות בעולם ייכחדו, ועמן תיעלם גם המורשת התרבותית של

דובריהן.

(2) משפט איחוי (מחובר)

(3) נושא: ייכחדו נושא: השפות

נושא: תיעלם נושא: המורשת

(4) משלימי שם: רוב / בעולם / התרבותית / של דובריהן

משלים פועל: עמן

ב. - משפט I הוא משפט מורכב, ואילו משפט II הוא משפט פשוט.

מערכת הצורות

19.

שם פעולה	שם פועל	שורש	בניין	פועל	צורת הציווי
(מאותו שורש ומאותו בניין)	(מאותו שורש ומאותו בניין)	(מאותו שורש ומאותו בניין)		(מאותו שורש ומאותו בניין)	(מאותו שורש ומאותו בניין)
	להדלדל	ד-ל-ד-ל	התפעל	הדלדל	
הכירו	הכרה	הכיר	הפעיל	מכירים	
		לכרוך	פעל (קל)	כרוכות	
	הצטמקות	להצטמק	התפעל	הצטמק	
	איום	לאיים	פיעל	איים	
היכנסו		להיכנס	נפעל	נכנסתם	

20. א.

קל	פיעל	הפעיל	התפעל
1. נקיטה	1. סכנה 2. ניהול 3. כיבוש	1. הכחדה	4. השתלטות

ב.

שם הפעולה שבחרת	שם פעולה מאותו שורש בבניין אחר
1. סכנה	הסתכנות
2. ניהול	הנהלה
או:	
הכחדה	היכחדות
השתלטות	שליטה / השלטה

21. א. (1) משמעות הבניינים היא משמעות סבילה.

(2) התקבל

ב.

שם עצם	שם תואר
עברית, פולינוזית	סודית
	כמותית
	דומיננטית
	טורקית
	דרסטית
	חיונית

22. א. (1) תעתיק – משקל : תקטיל.

(2)

תחום הכספים	תחום האמנות והגרפיקה	תחום הכתיבה	תחום הנוזלים והחומרים
תקציב	תחריט	תמליל	תרכיז
תמחיר	תבליט	תעתיק	תחפיף
תזרים			תרסיס
תחשיב			

ב.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
סמן	פרצופון
צרופה	לשונית
פצחן	ישומון